

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU EKSPERTYZ SĄDOWYCH IM. PROF. DRA JANA SEHNA W 2001 ROKU

Aleksander GŁAZEK, Wojciech PIEKOSZEWSKI

Z Zagadnień Nauk Sądowych, z XLIX, 162–173

Rok 2001 to okres podsumowania lat ubiegłych i przygotowań do realizacji kolejnych przedsięwzięć mających umożliwić dalszy rozwój naszego Instytutu oraz do podjęcia nowych wyzwań, jakie stają wobec nauk sądowych w naszym kraju.

Szczególne znaczenie w roku ubiegłym miało dla Instytutu przede wszystkim uzyskanie stopni naukowych doktora przez grupę młodych pracowników. Stanowiło to uwieńczenie szeregu lat ich pracy badawczej. Liczny też był udział przedstawicieli Instytutu w różnego rodzaju konferencjach i spotkaniach naukowych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Przedstawili oni ogółem 82 prace, w tym 42 podczas konferencji międzynarodowych i 39 na krajowych spotkaniach naukowych. Pracownicy Instytutu aktywnie uczestniczyli również na forum grup roboczych ENFSI.

W ubiegłym roku Instytut był współorganizatorem XVIII Konferencji Toksykologów Sądowych w Jastrzębiej Górze, która w dniach 31 maja – 1 czerwca została wspólnie przygotowana z Katedrą i Zakładem Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Gdańsku oraz w dniach 15–16 września międzynarodowego seminarium „Zmiany w hemogenetyce sądowej – postęp prawny i techniczny”. Był to pierwsza konferencja zorganizowana przez Pracownię Hemogenetyki Sądowej i należy mieć nadzieję, że seminaria te staną się cyklicznymi spotkaniami, podobnie jak coroczne konferencje toksykologów sądowych.

Na początku roku pracownicy Instytutu zaangażowani byli w końcowy etap realizacji projektu „National Training Program for Forensic Science Experts (NATFOSE)”, finansowanego z dotacji Komisji Europejskiej w ramach programu „Tempus Phare”. W pierwszym kwartale odbyło się między innymi seminarium dla grupy 39 pracowników straży granicznej. Przygotowane zostały również trzy filmy szkoleniowe dla prokuratorów: „Zabezpieczanie śladów na miejscu zdarzenia”, „Zabezpieczanie dowodów produkcji narkotyków” oraz „Portret psychologiczny nieznanego sprawcy przestępstwa”. Projekt został przyjęty przez Komisję Europejską i wysoko oceniony pod względem merytorycznym. W 2001 roku Instytut rozpoczął udział w trzech kolejnych programach finansowanych ze środków Komisji Euro-

pejskiej. Jeden z nich, pod nazwą „Quadrupol”, realizowany jest wspólnie z partnerskimi instytutami nauk sądowych w Finlandii, Holandii i Szwecji.

Rozpoczęła w roku ubiegłym działalność najmłodsza komórka organizacyjna działalności podstawowej Instytutu – Sekcja Fonoskopii Sądowej. Niestety ograniczenia środków finansowych nie pozwoliły na jej całkowite wyposażenie oraz pełną realizację programu szkoleniowego jej pracowników. Ograniczenia te wpłynęły również znacząco na działalność Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych, które przeprowadziło w 2001 roku najmniejszą w porównaniu z latami poprzednimi liczbę seminariów dla pracowników wymiaru sprawiedliwości.

Wzrosła natomiast liczba zarówno spraw kierowanych do badań w Instytucie, jak i wydanych przez Instytut opinii oraz wykonanych analiz. Podobnie jak w roku 2000, najwięcej spraw dotyczyło badań substancji odurzających.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Podstawę działalności naukowo-badawczej Instytutu Ekspertyz Sądowych w roku 2001 stanowił przede wszystkim plan badań naukowych zatwierdzony przez Radę Naukową Instytutu w dniu 12 grudnia 2000 roku.

Granty

W roku 2001 realizowano 7 tematów badawczych dzięki środkom finansowym otrzymywanym z Komitetu Badań Naukowych:

1. Wchłanianie i eliminacja etanolu w ustroju człowieka na przykładzie zmian stężeń we krwi, powietrzu wydychanym i ślinie w aspekcie oceny stanu trzeźwości (Zakład Toksykologii Sądowej, kontynuacja);
2. Oznaczanie środków odurzających z grupy alkaloidów opium oraz grupy amfetaminy i jej pochodnych we włosach narkomanów metodami chromatografii gazowej i chromatografii cieczowej sprzężonymi ze spektrometrią mas (Zakład Toksykologii Sądowej, kontynuacja);
3. Środki farmakologiczne a bezpieczeństwo ruchu drogowego (Zakład Toksykologii Sądowej);
4. Proces selektywnego określania cech psychofizycznych nieznanego sprawcy zabójstwa (Zakład Psychologii Sądowej, kontynuacja);
5. Procesy hamowania samochodów osobowych w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego (Zakład Badania Wypadków Drogowych, kontynuacja);
6. Wykorzystanie analizy regionu HV3 mitochondrialnego DNA w indywidualizacji śladów biologicznych (Pracownia Hemogenetyki Sądowej);

7. Zastosowanie analizy sekwencji regionu kontrolnego mitochondrialnego DNA zwierząt z rodziny *Felidae* w celu identyfikacji osobniczej stosowanej w hemogenetyce sądowej (Pracownia Hemogenetyki Sądowej).

W roku 2001 zakończono pracę nad tematami badawczymi nr 1, 2, 4, 5 i 6. Ich wyniki zostały zaprezentowane na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, a także stały się przedmiotem publikacji w czasopismach naukowych. W ramach tematu nr 4 m.in. wykonano badania, które były podstawą pracy magisterskiej obronionej na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego i nagrodzonej w dniu 12 grudnia 2000 r. Nagrodą im. Dra Jana Zygmunta Robla.

Do Komitetu Badań Naukowych złożono 4 kolejne wnioski o finansowanie tematów badawczych w 2002 roku.

Prace badawcze

Zakład Toksykologii Sądowej

W Zakładzie Toksykologii Sądowej, oprócz tematów finansowanych przez KBN (zob. rozdział Granty), prowadzono następujące prace badawcze objęte planem:

1. Opracowanie metodyki identyfikacji oraz oznaczania wybranych substancji halucynogennych dla potrzeb opiniowania sądowego;
2. Badanie selenu i arsenu we krwi, włosach i narządach wewnętrznych ze zwłok metodami atomowej spektrometrii fluorescencyjnej i absorpcyjnej.

Ponadto realizowano następującą pracę pozaplanową:

3. Zastosowanie oznaczeń pochodnych opium w ślinie dla potrzeb prognozowania i prowadzenia detoksykacji pacjentów uzależnionych.

W roku 2001 ukończono prace nad tematem badawczym nr 3, a jego wyniki zostały opublikowane w czasopismach krajowych i zagranicznych oraz zaprezentowane na konferencjach naukowych; ze względu na problemy związane z aparaturą badawczą oraz zmiany organizacyjne w Zakładzie Toksykologii Sądowej, odstąpiono od dalszej realizacji tematu nr 2.

Zakład Kryminalistyki

W Zakładzie Kryminalistyki prowadzono następujące planowe prace badawcze:

1. Fizykochemiczne badania śladów powystrzałowych pochodzących z różnych rodzajów broni palnej;
2. Identyfikacja uszkodzeń odzieży spowodowanych działaniem fali uderzeniowej towarzyszącej wybuchowi;
3. Dyskryminacja wybranych grup śladów na podstawie pomiarów spektrometrycznych;

4. Komputerowy system wspomagający badanie cech graficznych pisma ręcznego;
5. Wykorzystanie mikrośladów botanicznych w kryminalistyce.

Ponadto w Zakładzie Kryminalistyki realizowano następujące prace pozaplanowe:

6. Ukierunkowane różnicowanie past długopisowych za pomocą chromatografii cienkowarstwowej;
7. Walidacja procedury – porównywanie barwy włókien w świetle przechodzącym za pomocą mikrospektrofotometru z detektorem z szeregiem diod (MSP-DAD);
8. Walidacja procedury – porównywanie barwy lakierów w świetle odbitym za pomocą mikrospektrofotometru z detektorem z szeregiem diod (MSP-DAD).

W roku 2001 ukończono prace nad tematami badawczymi nr 3, 5, 7 i 8. Prace nad tematami nr 1 i 2 zawieszono na 1 rok ze względu na długoterminowe urlopy głównych wykonawców.

Zakład Psychologii Sądowej

W Zakładzie Psychologii Sądowej, oprócz grantu finansowanego przez KBN (zob. rozdział Granty), prowadzono badania nad następującym tematem planowym:

1. Osobowość rodziców walczących o powierzenie władzy rodzicielskiej (kontynuacja).

Praca nad powyższym tematem badawczym została zakończona.

Zakład Badania Wypadków Drogowych

W Zakładzie Badania Wypadków Drogowych, oprócz tematu finansowanego przez KBN (zob. rozdział Granty), realizowano następujące planowe tematy badawcze:

1. Badania nad energią rozproszoną w czasie zderzenia pojazdów w połączeniu z ich deformacją;
2. Badania nad sprawnością działania kierowcy w sytuacjach ekstremalnych;
3. Adaptacja programu Photodeler do odtwarzania wymiarów przestrzennych deformacji pojazdu i wyznaczania tą drogą energii utraconej pojazdu;
4. Opracowanie metod harmonizacji wydawania opinii w wybranych typach ekspertyz wraz z automatyzacją tego procesu;
5. Opracowanie metody ujawniania śladów hamowania awaryjnego przez pojazdy wyposażone w system ABS.

W roku 2001 ukończono prace nad tematami badawczymi nr 3 i 4.

Pracownia Hemogenetyki Sądowej

W Pracowni Hemogenetyki Sądowej, oprócz tematów finansowanych przez KBN (zob. rozdział Granty), realizowano następujące tematy badawcze:

1. Badania polimorfizmu mitochondrialnego DNA;
2. Analiza polimorficznych sekwencji mitochondrialnego DNA (mtDNA) zwierząt w aspekcie medyczno-sądowym;
3. Statystyczna analiza rozkładu częstości alleli 15 *loci* typu STR w populacji Polski południowej.

W roku 2001 ukończono prace nad wymienionymi powyżej tematami. Wyniki tematu nr 3 wykorzystane zostały w pracy doktorskiej mgr Pauliny Wolańskiej-Nowak.

Prace doktorskie

W 2001 roku obronione zostały cztery prace doktorskie wykonane przez pracowników Instytutu Ekspertyz Sądowych:

1. Irena Białek: „Określenie związków pomiędzy dermatoglifami a wybranymi cechami morfologicznymi człowieka”, praca doktorska obroniona 22 stycznia 2001 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UJ, promotor: prof. dr hab. Krzysztof Kaczanowski.
2. Wojciech Branicki: „Przydatność analizy polimorficznych sekwencji mitochondrialnego DNA zwierząt do badań identyfikacyjnych w genetyce sądowej”, praca doktorska obroniona 21 czerwca 2001 roku na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, promotor: dr hab. Ryszard Pawłowski – profesor AM w Gdańsku.
5. Grzegorz Zadora: „Rozróżnianie odłamków szkieł w oparciu o ich skład pierwiastkowy wyznaczony metodą SEM-EDX i współczynnik załamania światła zmierzony metodą GRIM dla celów ekspertyzy kryminalistycznej”, praca doktorska obroniona 19 listopada 2001 roku na Wydziale Chemii UJ, promotor: prof. dr hab. Andrzej Parczewski.
3. Paulina Wolańska-Nowak: „Zmienność *loci* mikrosatelitarnych mieszańców Polski południowej”, praca doktorska obroniona 10 grudnia 2001 roku na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UJ, promotor: doc. dr hab. Jacek M. Szymura.
4. Roman Stanaszek: „Włosy jako materiał badawczy w analizie środków uzależniających”, praca doktorska obroniona 10 grudnia 2001 roku na Wydziale Chemii UJ, promotor: dr hab. Wojciech Piekoszewski – profesor IES.
6. Dariusz Zuba: „Optymalizacja i walidacja metod oznaczania etanolu i innych związków lotnych we krwi. Poszukiwanie markerów choroby alkoholowej”, praca doktorska obroniona 10 grudnia 2001 roku na Wydziale Chemii UJ, promotor: prof. dr hab. Andrzej Parczewski

Dwie pracedoktorskie (nr 3 i 6) zostały wykonane zostały w Instytucie Ekspertyz Sądowych przez doktorantów Wydziału Chemii UJ, którzy podjęli w 2001 roku pracę w IES:

Konferencje i seminaria naukowe oraz publikacje

W 2001 roku pracownicy Instytutu Ekspertyz Sądowych wzięli udział w 31 międzynarodowych i 18 krajowych konferencjach naukowych, prezentując w sumie 82 doniesienia naukowe (referaty lub plakaty), w tym 42 na konferencjach międzynarodowych. Uczestniczyli także w 31 seminariach oraz zebraniach różnych placówek i towarzystw naukowych, przedstawiając na nich 6 prac. W okresie od stycznia do grudnia 2001 r. odbyły się 34 wewnątrzinstytutowe, wtorkowe spotkania seminaryjne, podczas których wygłoszono 35 referatów i sprawozdań.

Pracownicy Instytutu w 2001 roku wydali drukiem 83 prace oryginalne, kazuistyczne lub poglądowe oraz 29 sprawozdań, recenzji i innych publikacji.

Działalność wydawnicza

W roku 2001 Wydawnictwo Instytutu Ekspertyz Sądowych wydało cztery kolejne zeszyty (XLV, XLVI, XLVII i XLVIII) czasopisma *Z zagadnień nauk sądowych*. Zeszyty XLVI i XLVII to numery specjalne, zawierające teksty prac zaprezentowanych podczas Drugiego Kongresu Europejskiej Akademii Nauk Sądowych, który został zorganizowany przez Instytut Ekspertyz Sądowych w dniach 12–16 września 2000 roku. Ponadto opublikowano numery 1–12 czasopisma *Paragraf na Drodze*. Ukazały się również następujące pozycje książkowe:

1. Nauka wobec przestępczości. Księga ku czci Profesora Tadeusza Hanauska, Janina Błachut, Maria Szewczyk, Józef Wójcikiewicz (red.), (ISBN 83-87425-60-5);
2. Antoni Feluś, Identyfikacja kryminalistyczna na podstawie języka pisanego (ISBN 83-87425-36-2);
3. Maria Kała, Analiza toksykologiczna środków uzależniających (ISBN 83-87425-80-X);
4. Wojciech Kotowski, Nowe prawo o ruchu drogowym (ISBN 83-87425-85-0);
5. Mariusz Kulicki, Dowodowa problematyka współczesnej broni strzeleckiej (seria: Prawo dowodowe), (ISBN 83-87425-46-X);
6. Jan Unarski, Jakub Zębala, Zbiór podstawowych wzorów i równań stosowanych w analizie wypadków drogowych, (ISBN 83-87425-56-7);
7. Wojciech Wach, PC-Crash. Program do symulacji wypadków drogowych. Poradnik użytkownika (ISBN 83-87425-70-2);

8. Wojciech Wach, PC-Crash. Program for simulation of road accidents. Handbook (w języku angielskim), (ISBN 83-87425-75-3);
9. Jolanta Waś-Gubała, Włókno jako ślad kryminalistyczny (seria: Prawo dowodowe), (ISBN 83-87425-15-X).

W ramach współpracy z Prokuraturą Krajową Wydawnictwo IES współuczestniczyło w wydaniu 12 numerów miesięcznika *Prokuratura i Prawo* oraz – we współpracy z Polskim Towarzystwem Medycyny i Kryminologii – 4 zeszytów *Archiwum medycyny sądowej i kryminologii*.

DZIAŁALNOŚĆ OPINIODAWCZA

W 2001 roku zarejestrowano wpływ 3030 spraw. Załatwiono w tym okresie 3078 sprawy, z tego 1243 skierowanych przez policję, 1384 przez prokuratury, 402 przez sądy, 29 przez placówki służby zdrowia oraz 20 spraw przesłanych przez innych zleceńodawców (m.in. Żandarmerię Wojskową, Urząd Celny).

Pracownicy Instytutu brali udział w 170 rozprawach sądowych oraz 54 oględzinach i eksperymentach rzeczoznawczych.

W 2001 r. w Instytucie zatrudnionych było 48 biegłych różnych specjalności, w tym 7 w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Wzorem lat ubiegłych, pracownicy Instytutu uczestniczyli w licznych międzylaboratoryjnych – zarówno zagranicznych, jak i krajowych – testach kontroli jakości wyników badań.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA

W ramach działalności szkoleniowej Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych w 2001 roku zostały przeprowadzone niżej wymienione seminaria.

1. Dla prokuratorów:
 - jedno trzydniowe seminarium „Ekspertyza dokumentów i elektronicznych nośników informacji”, w którym uczestniczyła jedna grupa uczestników, łącznie 25 osób;
 - jedno pięciodniowe seminarium „Współczesne metody identyfikacji człowieka”, w którym uczestniczyły dwie grupy uczestników, łącznie 43 osoby.
2. Dla psychologów i pedagogów z Rodzinnych Ośrodków Diagnostyczno-Konsultacyjnych:
 - dwa czterodniowe seminaria „Przestępstwa kazirodztwa – rola i zadania biegłego psychologa”, w których uczestniczyły dwie grupy uczestników, łącznie 36 osób;

- dwa pięciodniowe seminaria „Ekspertyza psychologiczna w sprawach dotyczących rodziny”, w których uczestniczyły dwie grupy uczestników, łącznie 51 osób.
- 3. Dla sędziów i prokuratorów (w ramach studium zawodowego – prawo dowodowe):
 - dwa trzydniowe seminaria „Psychologia i psychiatria sądowa”, w których uczestniczyły dwie grupy uczestników, łącznie 49 osób.

Ponadto prowadzono inne szkolenia pracowników wymiaru sprawiedliwości:

- szkolenie dla aplikantów prokuratorskich okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi;
- szkolenie dla aplikantów prokuratorskich okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie.

Pracownicy Instytutu uczestniczyli również w podyplomowych szkoleniach różnych grup zawodowych. Prowadzono:

- szkolenie dla psychologów policji województwa śląskiego „Psychologiczna problematyka uzyskania i oceny zeznań świadków”, Centrum Edukacyjne Nauk Sądowych;
- wykłady i ćwiczenia w ramach kursu „Analiza toksykologiczna materiału biologicznego” zorganizowanego przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie;
- wykłady, seminaria oraz egzaminy dyplomowe na studium podyplomowym „Ekspertyza wypadku drogowego”, Politechnika Krakowska;
- studia podyplomowe z psychologii rozwojowej i wychowawczej dla psychologów i pedagogów „Wprowadzenie do psychologii sądowej dzieci i młodzieży”, Instytut Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- szkolenie dla psychologów policji „Psychologiczne przesłanki typowania sprawców przestępstw. Teoria i praktyka”, Legionowo;
- wykład dla słuchaczy stacjonarnego kursu dla policjantów pogotowia wypadkowego „Metodyka ujawniania, zabezpieczania i dokumentowania śladów na miejscu wypadku drogowego”, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, 24 maja i 13 listopada 2001 r.
- wykłady w Wyższej Szkole Policji „Dowód naukowy. Rekonstrukcja zdarzenia na podstawie śladów pamięciowych”, Szczytno;
- szkolenie dla Straży Granicznej w ramach projektu NATFOSE „Tempus Phare” – „Postęp w naukach sądowych”, Zakopane.

Z kolei pracownicy Instytutu Ekspertyz Sądowych uczestniczyli w różnych szkoleniach i konsultacjach oraz przebywali na wizytach roboczych w zagranicznych instytucjach. I tak m.in. A. Głazek, J. Hebenstreit oraz W. Piekoszewski wzięli udział w zebraniu poświęconym programowi „Tempus” (Meeting of Project Management Board of Tempus Project) w Linköping (Szwecja), a J. Zębala i A. Reza w pięciodniowym szkoleniu organizo-

wanym przez NFI w Rijswijk (Holandia) zatytułowanym „Metody rekonstrukcji oraz sposoby opiniowania”. Miało miejsce kilka wizyt roboczych, na przykład T. Kupca w laboratorium FSS w Birmingham (Wielka Brytania), M. Kajstury w laboratorium fonoskopii NFI w Rijswijk (Holandia), oraz R. Abramka i R. Stanaszka w SKL w Linköping (Szwecja). Odbyło się także czterodniowe spotkanie robocze dotyczące współpracy naukowej w Vantaa (Finlandia), w którym wzięli udział A. Głazek, J. Hebenstreit i W. Piekoszewski.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

W ramach działalności dydaktycznej Pracownicy Instytutu Ekspertyz Sądowych przeprowadzili w 2001 roku następujące zajęcia dla studentów wyższych uczelni:

- cykl wykładów „Ekspertyza sądowa” dla studentów Wydziału Prawa UJ;
- cykl wykładów i ćwiczeń dla studentów Wydziału Chemii UJ, specjalność „Chemia sądowa”;
- wykłady dla studentów Wydziału Chemii UJ Wydziału Biologii UJ „Toksykologia środowiskowa”;
- cykl wykładów „Psychologia sądowa” dla studentów Instytutu Psychologii Stosowanej UJ;
- warsztaty dla studentów Instytutu Psychologii UJ „Test Rorschacha. Badania i interpretacja według systemu Exnera”;
- kurs dla studentów Instytutu Psychologii UJ „Psychologiczne uwarunkowania zeznań świadków – pokrzywdzonych”;
- wykłady dla studentów Wydziału Chemii UJ, kierunek Ochrona Środowiska „Zagadnienia z toksykologii ogólnej i środowiskowej”.

Sprawowano również bezpośrednią opiekę nad dziesięcioma pracami magisterskimi studentów Wydziału Chemii i Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wydziału Nauk Sądowych Uniwersytetu w Strathclyde (Wielka Brytania), a także jedną pracą licencjacką (Wydział Chemii UJ).

RADA NAUKOWA

W 2001 roku odbyły się cztery posiedzenia Rady Naukowej (9 marca, 15 czerwca, 19 września oraz 12 grudnia).

Pierwsze posiedzenie, w którym udział wzięli Janusz Niedziela, sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, poświęcone było rocznemu sprawozdaniu dyrektora Instytutu z realizacji zadań statutowych i innych

działań podejmowanych przez Instytut w 2000 roku. Ponadto Rada Naukowa zajęła stanowisko w sprawie projektu przekształceń jednostek badawczo-rozwojowych, przedłożonego przez Międzyresortowy Zespół ds. Przekształceń Jednostek Badawczo-Rozwojowych. Stanowisko Rady zostało przesłane do Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych. Minister Janusz Niedziela poinformował Radę o swoim wystąpieniu do Przewodniczącego KBN w sprawie zakwalifikowania Instytutu Ekspertyz Sądowych oraz Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości do grupy państwowych instytutów badawczych. W trakcie tego posiedzenia wybrano również przedstawiciela IES na X Forum Elektorów Jednostek Badawczo-Rozwojowych.

Drugie posiedzenia Rady Naukowej odbyło się w dniu 15 czerwca, a jego głównym tematem było omówienie zasad konkursu na stanowisko dyrektora Instytutu Ekspertyz Sądowych oraz wyłonienie przedstawicieli Rady do komisji konkursowej. Ponadto Rada opracowała projekt wniosku w sprawie ustanowienia Nagrody Ministra Sprawiedliwości, Prokuratora Generalnego, za wybitne osiągnięcia w zakresie nauk sądowych.

W kolejnym, trzecim posiedzeniu Rady Naukowej, uczestniczył Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Stanisław Iwanicki. Rada podczas posiedzenia pozytywnie zaopiniowała kandydata na funkcję dyrektora Instytutu, wyłonionego w drodze przeprowadzonego postępowania konkursowego.

Ostatnie w 2001 roku posiedzenie Rady Naukowej odbyło się tradycyjnie 12 grudnia. W posiedzeniu Rady uczestniczyła Barbara Piwnik, Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Rada zaopiniowała plan pracy naukowej na 2002 rok, zatwierdziła plan wyjazdów zagranicznych pracowników IES oraz zapoznała się z projektem planu finansowego na nadchodzący rok. Ponadto podczas posiedzenia dyrektor Instytutu przedstawił obszernie sprawozdanie z działalności Instytutu w latach 1996–2001.

THE PROFESSOR JAN SEHN INSTITUTE OF FORENSIC RESEARCH. 2001 ANNUAL REPORT

Aleksander GŁAZEK, Wojciech PIEKOSZEWSKI

SUMMARY

2001 was a year of consolidating achievements of previous years, preparing for fresh undertakings which would enable further development of our Institute, and rising to new challenges facing forensic sciences in Poland.

Of special significance to the Institute in 2001 was the awarding of doctorates to a group of young employees, thus crowning many years of research work carried out by them. 2001 was also a year of broad participation by representatives of the Institute in conferences and scientific meetings, both national and international. In all, they presented 81 works, including 42 papers at international conferences and 39 during national scientific meetings. Staff of the Institute also actively participated in ENFSI working groups.

Last year the Institute was a co-organiser, together with the Faculty and the Department of Forensic Medicine of the Academy of Medicine in Gdańsk, of the 18th Conference of Forensic Toxicologists in Jastrzębia Góra on May 31 – June 1. The Institute also hosted an international seminar, entitled “Changes in forensic haemogenetics – legal and technical progress”, held on September 15–16. This was the first conference organised by the Laboratory of Forensic Haemogenetics (a department of the Institute of Forensic Research) and it is hoped that seminars of this kind will become a regular feature, similar to annual conferences of forensic toxicologists.

At the beginning of the year, employees of the Institute were involved in the final stages of a project entitled “National Training Program for Forensic Science Experts” (NATFOSE), financed by the European Commission through the “Tempus Phare” programme. In the first quarter of the year a seminar was held for a group of 39 customs officers. In addition, three training films were produced for prosecutors: “Securing traces at the scene of the crime”, “Securing evidence of drug production” and “The psychological profile of an unknown perpetrator of a crime”. The project was accepted by the European Commission, receiving a very good appraisal. In 2001 the Institute initiated participation in three other programmes financed by the European Commission. One of them, titled “Quadrupol”, is being realised together with partner institutes of forensic sciences from Finland, Holland and Sweden.

Last year also saw the establishment of a new organisational cell at our Institute – the Forensic Phonoscopy Section. Unfortunately, limited financial resources meant that the laboratory could not be fully equipped and the training programme for the employees could not be fully implemented. The above-mentioned limitations also affected the activity of the Forensic Sciences Education Centre, which conducted fewer seminars for members of the administration of justice in 2001 than in previous years.

There was, however, an increase in the number of cases referred to the Institute for investigation and in the number of expert's opinions and analyses. Similarly to 2000, the greatest number of cases concerned substances of abuse.

RESEARCH AND DEVELOPMENT

The scientific research plan approved by the Scientific Council of the Institute of Forensic Research on 12 December 2000 constituted the basis for research activity carried out by this Institute.

Seven research projects (grants) funded by the Committee of Scientific Research were conducted in 2001, as were seventeen other planned studies financed by the Institute itself. Moreover, three projects outside the scope of the research plan were also carried out at the Department of Criminalistics. Thus, 27 research ventures were undertaken in total.

Staff of the Institute published 83 original, casuistic or visual works, and 29 reports, reviews and other works. In 2001, researchers at the Institute successfully defended 6 doctorates: three in the field of chemistry and three in biology.

CASEWORK

In 2001, an inflow of 3030 cases was registered. In the same year 3078 cases were dealt with, of which 1243 had been referred to the Institute by the police, 1384 by public prosecutor's offices, 402 by courts, 29 by the health service, and 20 by other bodies (e.g. the Military Police, Customs Office).

Staff of the Institute took part in 170 court hearings, and 54 inspections and specialist experiments.

In 2001, 48 experts of various specialisations were employed at the Institute, including 7 part-timers.

As in previous years, employees of the Institute participated in numerous inter-laboratory quality control tests of research results – both Polish and international.

TRAINING AND EDUCATION

In 2001 the Forensic Science Educational Centre continued its training programme. Seminars were held for public prosecutors, judges and psychologists employed by the Ministry of Justice in Diagnostic-Consulting Family Centres, and also for police psychologists and border guards. Nearly 300 listeners attended these courses. Staff of the Institute also ran classes on a postgraduate course entitled "Expert Appraisal of Road Accidents", organised jointly with the Cracow University of Technology for forensic experts in the field of reconstruction of road accidents.

Working closely with the Jagiellonian University, staff of the Institute organised courses for law, psychology and chemistry students. Collaboration between the Institute and the Department of Chemistry was especially noteworthy. Classes in forensic chemistry, conducted since 1997, have resulted in the publication of a handbook, and a whole series of Master's and doctoral theses carried out at the Institute.

NAGRODA IMIENIA DRA JANA ZYGMUNTA ROBLA

W dniu 12 grudnia 2001 roku po raz dziesiąty zebrała się Kapituła Nagrody imienia Dra Jana Zygmunta Robla, aby zapoznać się z nadesłanymi na konkurs pracami magisterskimi z różnych dziedzin nauk sądowych, które wykonane zostały w roku akademickim 2000/2001. Po zaznajomieniu się z pracami oraz ich recenzjami Kapituła postanowiła jednogłośnie przyznać Nagrodę za rok akademicki 2000/2001 pani mgr Katarzynie Nasiadce za pracę „Toksykologiczne i społeczne aspekty działania amfetaminy i jej analogów”, przygotowaną w Katedrze Toksykologii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego pod kierunkiem promotora pani dr Anity Rutkowskiej.

Kapituła zwróciła uwagę na bardzo wysoki poziom wszystkich prac dopuszczonych do konkursu oraz odnotowała z satysfakcją, iż zgłaszane prace prezentują bardzo szeroki zakres często odmiennych dziedzin nauk sądowych, poruszając interesującą tematykę zarówno w ujęciu doświadczalnym, jak i historycznym.

Nagroda została ustanowiona przez Radę Naukową Instytutu Ekspertyz Sądowych w 1992 roku celem popularyzacji nauk sądowych, szczególnie zagadnień współczesnej kryminalistyki, chemii, toksykologii, biologii, hemogenetyki, psychiatrii i psychologii sądowej wśród młodzieży akademickiej. Dotychczas wyróżniono jedenaście prac (podczas pierwszego konkursu za rok akademicki 1991/1992 nagrodzono ex aequo dwie prace) absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Uniwersytetu Śląskiego, a także Akademii Medycznej w Lublinie oraz Akademii Ekonomicznej w Krakowie.

THE DOCTOR JAN ZYGMUNT ROBEL AWARD

On 12 December 2001, the Chapter of the Dr Jan Zygmunt Robel Prize met for the tenth time, in order to familiarize themselves with Master's Theses that had been sent in to the competition. All the papers were written in the academic year 2000/2001, and were from various disciplines within the forensic sciences.

After studying the works and their reviews, the Chapter decided unanimously to award the Prize for the academic year 2000/2001 to Katarzyna Nasiadka for her paper "Toxicological and Social Aspects of the Activity of Amphetamine and its Analogues". It was prepared at the Department of Toxicology, Collegium Medicum, Jagiellonian University under the supervision of Dr Anita Rutkowska.

The Chapter noted the very high level of all the works accepted into the competition, and observed with satisfaction that the submitted works represented a very broad range of various forensic sciences, touching on interesting experimental and historical themes.

The Prize was established by the Scientific Council of the Institute of Forensic Research in 1992 with the aim of popularising the forensic sciences – especially contemporary criminalistics, toxicology, biology, haemogenetics, psychiatry and forensic psychology – amongst students. Up to now the Chapter has singled out 11 works (during the first competition for the academic year 1991/92 two papers received the prize) by graduates of the Jagiellonian University, Warsaw University, the Nicolaus Copernicus University, the Silesian University, the Medical Academy in Lublin, and the Economics Academy in Cracow.